

Pak de kansen die de energietransitie biedt

Arnhem, 13 augustus 2018 | Mark Elbers

Onze leef- en woonomgeving gaan ingrijpend van kleur verschieten. Om de doelstelling van 49% minder CO₂-uitstoot in 2030 te halen, zal onze fysieke leefomgeving, sociale structuur en de manier van produceren enorm gaan veranderen. We zijn al een paar jaar bezig, maar de resultaten tot nu toe zijn mager. De talloze initiatieven tellen op tot een nauwelijks lagere uitstoot van CO₂.

De hoofdlijnen van een nieuw klimaatakkoord verschenen begin juli. Vijf 'tafels' hebben 56 Megaton CO₂ bij elkaar verzameld. Veel voorstellen zijn nog verre van concreet en de samenhang is nog onvoldoende uitgewerkt. De reducties zijn erg sectoraal gericht, het lijkt op 'tonnen jagen' (volgens minister Wiebes). En we lopen het risico dat politiek rendement (het halen van CO₂-reductiedoelen) het gaat winnen van maatschappelijk rendement (welke reductie is waar het meest wenselijk omdat het onze welvaart verhoogt).

De energietransitie heeft vaak een wat bittere klank: we moeten van alles en vooral minder, het gaat geld kosten, belastingen gaan omhoog, we moeten besparen en zo verder. Maar de transitie biedt ook enorme kansen om knelpunten in onze samenleving aan te pakken. Dat is keihard nodig om het draagvlak voor de transitie in de maatschappij te laten groeien en bestendigen. Draagvlak in gewone wijken en buurten, waar gewone mensen nog niet staan te springen bij de gedachte aan energiebesparing en duurzame energieopwekking. Natuurlijk moeten we zorgen dat de transitie voor iedereen betaalbaar blijft. Mijn stelling is dat de transitie alleen slaagt als ook maatschappelijke kansen worden benut. Waar kun je dan aan denken?

Verbetering kwaliteit van de openbare ruimte

Voor alle wijken zijn plannen nodig voor de warmte- en stroomvoorziening waardoor de openbare ruimte vaak op de schop gaat. Bewoners hebben reële wensen die gekoppeld kunnen worden zoals meer groen, meer aandacht voor waterberging en -afvoer, verbeteren van sociaal onveilige locaties, glasvezelnet enzovoort. En zo'n integrale ingreep verhoogt de aantrekkelijkheid van de wijk, dat is zeker.

Bijdragen aan meer sociale samenhang

Via buurtregisseurs, coaches en wijkteams weten we redelijk nauwkeurig welke sociale vraagstukken in een wijk spelen. Ook hier is koppeling met de energietransitie mogelijk, door bijvoorbeeld gerichte voorzieningen voor de jeugd of ouderen te ontwikkelen of het sociaal netwerk in de zorg en hulpverlening een impuls te geven. Misschien zijn de voorzieningen en het netwerk te koppelen aan de sociale kant van energie en duurzaamheid. Of denk aan het leren van elektrisch koken in de vorm van workshops die mensen op een leuke manier bij elkaar brengen. Ook hier kun je dus gebruik maken van kennis van de wijk om de transitie een grotere kans van slagen te geven.

Fijnere woningen

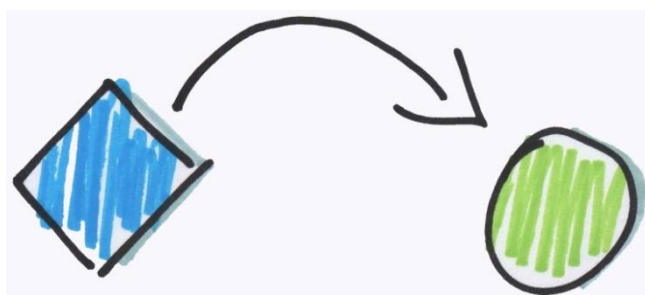
We gaan in alle wijken de woningen aanpakken. Door de nadruk niet alleen op energie te leggen, maar ook – en voor hetzelfde geld – op gezondheid (goede ventilatie, schone lucht) en comfort (gelijkmatige warmte, geen tocht), kun je de harten van bewoners veroveren. Dit vereist veel aandacht voor goede communicatie met de bewoners en helder krijgen wat hun woonwensen zijn.

Meer mensen aan het werk

En voor de arbeidsmarkt wordt op macroniveau veel gesproken over de uitdaging van voldoende arbeidskrachten voor de energietransitie. Begin 2018 waren er in de installatiebranche meer dan 15.000 vacatures en de netbeheerders komen ook al handen tekort. Er zijn snel meer (vooral technisch geschoolde) vakmensen nodig. Meer jongeren moeten kiezen voor techniek en bestaande werknemers moeten worden omgeschoold. Maar, volgens een SER-advies over energietransitie en werkgelegenheid, is ook belangrijk dat iedereen mee kan doen in de nieuwe, duurzame economie. En dat lukt alleen door regionale samenwerking tussen bedrijven, werknemers, onderwijs en overheid.

Niet uitsluitend met opleidingen van 3 of 4 jaar, maar ook via verkorte specifieke opleidingen van maximaal enkele maanden. Gericht om mensen uit de regio aan een (nieuwe) entree op deze arbeidsmarkt te helpen. En die mensen leren vervolgens in een echte, nieuwe baan vaardigheden verder te ontwikkelen. Daar bestaan al voorbeelden van die navolging verdienen, zoals de Stedin bedrijfsschool en de Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht. Ze zouden onderdeel moeten zijn van een transitieplan, zodat ook in steden, wijken en buurten zichtbaar wordt dat daar woonachtige mensen hun bijdrage kunnen leveren.

Natuurlijk zijn er beren op de weg en zal niet de gehele 'granieten' voorraad bij de sociale diensten en het UWV verdwijnen. Maar de samenwerking tussen UWV, ROC's, gemeenten en bedrijven kan wel leiden tot een substantieel aantal nieuwe opleidingsplaatsen en banen.

Kortom, het is belangrijk dat we regionale energiestrategieën ontwikkelen die het transitievraagstuk integraal benaderen: technisch, sociaal, economisch en financieel. En geld mag geen probleem zijn, zeker niet als de investeringen in wijken, woningen en mensen zich dubbel en dwars terugverdienen. Daarvoor is wel nodig dat de verkoking tussen sectoren wordt doorbroken. Het zijn prachtige mogelijkheden om te gaan benutten en die de kans op een succesvolle transitie vergroten. Wat kan ons daar nou van af houden?

Interesse om samen over deze onderwerpen te sparren? Laat het me weten op info@t3plus.nl.